

*Жиденко Т. Ф., старший викладач кафедри іноземних мов НУОУ ім. Івана Черняхівського (м. Київ)
Жиденко А. І., курсант 5 курсу факультету іноземних мов та військового перекладу ВІ КНУ ім. Тараса Шевченка (м. Київ)*

ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-КВЕСТІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Проблеми, які існують у підготовці майбутніх фахівців до міжкультурної комунікації, ведуть до пошуку нових форм і методів навчання іноземних мов, серед яких використання інформаційних ресурсів Інтернету, що сприяє оволодінню навичками пошукової та дослідницької діяльності, формуванню високої інформаційної та професійної культури майбутніх фахівців. Однією з ефективних інформаційних технологій виступає технологія веб-квестів.

Ключові слова: викладання іноземної мови, веб-квест, технологія використання

Проблемы, имеющиеся в подготовке будущих специалистов к межкультурной коммуникации, ведут к поиску новых форм и методов обучения иностранным языкам, к которым можно отнести использование информационных ресурсов Интернета, способствующих овладению навыками поисковой и исследовательской деятельности, формированию высокой информационной и профессиональной культуры будущих специалистов. Одной из эффективных информационных технологий и выступает технология веб-квестов.

Ключевые слова: преподавание иностранного языка, веб-квест, технология использования.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві, головними рисами якого є безперервне збільшення інформації і зростання ролі інформаційних комунікаційних технологій, створюється глобальне інформаційне поле, покликане забезпечити ефективну взаємодію членів суспільства, та задовольнити головну людську потребу - потребу спілкування, у тому числі міжкультурну. У системі вищої професійної освіти усвідомлюється необхідність розумного поєднання традиційних та інноваційних методів навчання. У зв'язку з цим у військовій вищій освіті відбуваються значні зміни, пов'язані з використанням різноманітних мультимедійних засобів, які активізують пізнавальну діяльність слухачів чи курсантів у процесі вивчення іноземної мови.

У зв'язку з розширенням міжнародних контактів, розвитком військового співробітництва із зарубіжними країнами, організацією та проведенням спільних навчань і маневрів, участю в миротворчих операціях, партнерством в підготовці військових кадрів з'являється необхідність навчання іноземній мові військових фахівців, готових до адекватної взаємодії з представниками інших культурних спільнот. Зростаючі потреби у військових фахівцях з високим рівнем соціокультурної компетенції диктують орієнтацію освітньої політики вищої військової школи на взаємозв'язок професії, культури та мови, зближення військово-професійної, соціокультурної і мовної підготовки.

До того ж модернізація військової освіти вимагає орієнтації на діалог культур в умовах постійного розширення і

поглиблення сфер міжкультурної комунікації. Більшість методистів і педагогів вважають, що багатоаспектне соціокультурне утворення - обов'язковий компонент мовної підготовки. Іноземна мова є одним з найважливіших аспектів професійної підготовки військового фахівця. Вищим ступенем оволодіння слухачами та курсантами іноземною мовою вважається сформованість комунікативної іншомовної компетентності, невід'ємною частиною якої є соціокультурна компетенція.

Сьогодні навчання іноземної мови за допомогою комп'ютерних технологій стало невід'ємною частиною мовної підготовки військових фахівців у вищих провідних держав. На даний час і в Україні викладачі стали все більше звертатися до методики викладання, орієнтованої на роботу з комп'ютерними технологіями та Інтернетом.

В зв'язку з цим, провідна проблема полягає в тому, щоб створити безперервний дидактичний процес вивчення іноземної мови слухачами та курсантами. Необхідність розширити дидактичне простір і час, вивести процес вивчення іноземної мови за вузькі рамки навчальних занять у сферу самостійної роботи слухачів та курсантів з тим, щоб організувати і управляти їх навчальною діяльністю за межами виші.

Одним із сучасних, ефективних методів вивчення мови за допомогою комп'ютерних технологій і є використання веб-квестів, що зумовило **актуальність дослідження.**

Виклад основного матеріалу дослідження.

Веб-квест - це діяльно-орієнтована проектна дидактична модель, що передбачає самостійну пошукову роботу слухачів чи

курсантів у мережі Інтернет. Замість того, щоб змушувати слухачів або курсантів нескінченно блукати у мережі в пошуках необхідної інформації, викладач дає їм список веб-сайтів, що відповідають тематиці проекту та рівню знань.

Крім цього, веб-квест також може використовуватися у таких значеннях:

- веб-квест - модель використання Інтернет-ресурсів у викладанні;

- веб-квест - це формат заняття з орієнтацією на розвиток пізнавальної, дослідницької діяльності слухачів або курсантів, на якому основна частина інформації добувається через ресурси Інтернет;

- веб-квест - це вид Інтернет-проекту, який дає курсантам та слухачам можливість ефективно використовувати інформацію, знайдену в мережі;

- веб-квест - новий засіб використання технологій з метою створення заняття, орієнтованого на курсантів чи слухачів, залучених в навчальному процесі, і спонукати їх критично мислити, тобто: «*розвивати здатність аналізувати факти, генерувати й організовувати ідеї, захищати думку, здійснювати порівняння, робити висновки, оцінювати аргументи і вирішувати проблеми*», (Chance, 1986, p. 6).

Веб-квести є засобом Інтернет-освіти, мета якої є оволодіння знаннями про культуру, історію, реальність і традиції країни, мова якої вивчається; розширення лінгвістичного кругозору через країнознавчу інформацію, яка міститься у мові, що вивчається; усвідомлення суті мовних явищ, іншої системи понять, через яку може сприйматися дійсність. Крім того, веб-квести дозволяють формувати Інтернет-компетентність курсантів або слухачів, удосконалювати навички та вміння з добування, обробки, критичної оцінки та самостійного аналізу інформації. Процес вивчення ресурсів Інтернету здійснюється у рамках професійної мовної підготовки. Мета ж професійної мовної підготовки полягає у оволодінні вміннями професійного аудіювання, говоріння, читання, письма і перекладу; професійному оволодінні навчально-стратегічної компетенції. Отже, будучи засобом навчання іноземної мови, веб-квести виконують основну дидактичну функцію і націлені на підвищення ефективності мовної підготовки, розвивальна мета якої є: розвиток мовленнєвих здібностей у процесі навчання іноземної мови, розвиток мотивації до подальшого оволодіння іноземною мовою і культурою як частиною світової культури та розвиток

автономності в оволодінні іноземною комунікативною компетенцією.

У нашому випадку веб-квест розглядається як вид інформаційних, проблемно-орієнтованих завдань індивідуального або групового навчання, спрямованих на формування та розвиток навичок пошукової та дослідницької діяльності слухачів чи курсантів у процесі освоєння, дослідження, обробки та презентації мовного навчального матеріалу. На думку Бовтенко М.А. класифікація веб-квестів включає п'ять груп: репродуктивні, репродуктивно-когнітивні, когнітивні, когнітивно-креативні, креативні. Використання веб-квестів забезпечує розвиток навичок самостійної роботи та логічного мислення слухачів та курсантів, формування їхньої готовності до міжкультурної комунікації. Впровадження веб-квестів та інших завдань на основі інформаційних ресурсів у процес вивчення іноземної мови передбачає наявність у слухачів та курсантів відповідного рівня володіння іноземною мовленнєвою діяльністю, що сприяє їх (слухачів та курсантів) подальшому розвитку і вдосконаленню навичок розуміння міжкультурних особливостей, усвідомлення, сприйняття і оцінки змісту іноземної інформації.

Технологія використання веб-квестів при вивченні іноземної мови за Биховський Я.С. включає діагностичний, моделюючий, проєктивний, підсумковий етапи, що забезпечують цілісність та результативність підготовки майбутнього фахівця до міжкультурної комунікації в освітньому процесі вишу. На діагностичному етапі здійснюється самостійна діяльність команд і співпраця з викладачем щодо вибору теми і вирішення організаційних питань. На моделюючому етапі проводиться збір інформації з друкованих та електронних джерел, обробка отриманих результатів, розробка варіантів представлення роботи. Проєктивний етап служить для підготовки до захисту проекту та реалізації плану дій групи (підгрупи). На підсумковому етапі здійснюється рефлексія дій кожного учасника і групи в цілому, оцінюються результати пошуково-дослідницької роботи (індивідуальної чи групової), намічаються перспективи подальшої пошуково-пізнавальної діяльності. Дизайн (структура) веб-квеста передбачає раціональне планування часу слухачів та курсантів сфокусованого не на пошуку інформації, а на її використанні. Кожен веб-квест має структуру з ключовими елементами:

Питання педагогіки

- вступ: мета цього розділу, підготувати та «зачепити» курсантів чи слухачів. Вступ містить питання, над яким і будуть міркувати слухачі та курсанти.

- завдання: це найбільш важлива частина веб-квесту (Web-Quest). Завдання повинне змушувати тих, хто навчається на підставі фактів дивитися далі, вивчаючи взаємозв'язок предметів і подій, відокремлюючи істинні знання від помилкових, аналізуючи причинно-наслідкові зв'язки в навколишньому світі. Завдання скеровує слухачів та курсантів на те, що конкретно треба буде робити.

За допомогою веб-квесту у тих, хто навчається здатні розвиватись такі навички:

- навички мислення на стадії аналізу, узагальнення та оцінки інформації, критичне мислення, розумові здібності (пояснення, порівняння, класифікація, виділення загального і приватного та ін.);

- розвиток комп'ютерних здібностей та пошук Інтернет-інформації;

- використання великої кількості актуальної автентичної інформації, що підвищує їх словниковий запас;

- вчитися незалежно від викладача, що забезпечує автономність і самостійність слухачів та курсантів; організувати активну самостійну чи групову пошукову діяльність; прийняття самостійних рішень;

- розвитку комунікативної компетенції курсантів, мотивуючи їх до застосування мовних знань та вивчення нового мовного матеріалу.

Таким чином, навчання стає менш орієнтованим на викладача, а курсант чи слухач стає більш відповідальним за свої власні знання і сам процес отримання знань: він повинен організувати власний час, вирішити, які матеріали можуть бути використані для виконання завдання, у якій формі представити свою точку зору. Викладач тут скоріше помічник або наставник, вміло направляє слухача та курсанта до формування навичок самоосвіти.

Особливістю освітніх веб-квестів є те, що частина або вся інформація для самостійної або групової роботи з ним знаходиться на різних веб-сайтах, результатом роботи з веб-квестом, як правило, є публікація робіт у вигляді веб-сторінок і веб-сайтів (локально або в Інтернеті). Також матеріали можуть бути представлені у вигляді усного виступу, комп'ютерної презентації, мультфільму і т.д.

До освітнього веб-квесту висуваються науковцями такі вимоги:

- чіткий вступ, де описані головні ролі учасників або сценарій квесту, попередній план роботи, огляд всього квесту;

- головне завдання, яке цікаве, зрозуміле та не складне для виконання. Чітко визначена кінцева ціль та завдання самостійної роботи (наприклад, задана серія питань, на які потрібно знайти відповіді, прописана проблема, яку потрібно вирішити, визначена позиція, яка повинна бути захищена, і вказана інша діяльність, яка спрямована на переробку і надання результатів, виходячи із зібраної інформації);

- список інформаційних ресурсів (в електронному вигляді - на компакт-дисках, відео- та аудіоносіях, у паперовому вигляді, посилання на ресурси в Інтернет, адреси Веб-сайтів за темою), необхідних для виконання завдання;

- покроковий опис процедури роботи, яку необхідно виконати кожному учаснику квест-проекту при самостійному виконанні завдання;

- опис критеріїв і параметрів оцінки веб-квесту. Критерії оцінки залежать від типу навчальних завдань, які вирішуються в веб-квесті;

- керівництво до дій (як організувати і подати зібрану інформацію), яке може бути представлене у вигляді головних питань, що організують навчальну роботу (наприклад, пов'язаних з визначенням часових рамок, загальною концепцією, рекомендаціями щодо використання електронних джерел, та ін.);

- висновок, в якому підсумовується досвід, який має буде отриманим учасниками під час самостійної роботи над веб-квестом. Іноді корисно включити у висновок риторичні запитання, що стимулюють активність тих, хто навчається продовжити свої дослідження в подальшому.

Веб-квести розвивають критичне мислення. Курсанти та слухачі не просто збирають інформацію, але й трансформують її, щоб виконати завдання, вирішити поставлену проблему. У них підвищується мотивація, вони сприймають завдання як щось «реальне» і «корисне», що веде до підвищення продуктивності діяльності.

Слід зазначити, що підготовка майбутніх фахівців до міжкультурної комунікації з використанням технології веб-квестів під час вивчення іноземної мови буде здійснюватися успішно, якщо:

- буде розроблена і практично реалізована модель підготовки слухачів та курсантів до міжкультурної комунікації з опорою на особистісно-діяльнісний,

комунікативний, та культурологічний підходи;

- буде впроваджена технологія веб-квестів, спрямована на розвиток мовленнєвих умінь та забезпечує розвиток мовної особистості при вивченні іноземної мови. (Термін «мовна особистість» ввів відомий лінгвіст Ю.М. Караулов. Він запропонував вивчення людини в єдності «стилю життя» і «стилю вживання мови»);

- будуть формуватися навички самостійної активності, пошукової та дослідницької діяльності слухачів та курсантів у ході освоєння, дослідження, обробки та презентації навчального матеріалу, що призведе до оволодіння міцними знаннями з іноземної мови та формування готовності до міжкультурної комунікації.

Веб-квест буде відповідати належним вимогам, якщо будуть дотримуватись де які положення:

- у веб-квесті (на думку Муратової Т. І.) має бути присутнім якийсь «гачок», що дозволяє тим, хто навчається зберігати інтерес до виконуваної роботи протягом усіх її етапів. Таким «гачком» може бути заплутаний сюжет, загадка, детектив, пошук «скарбів» або будь-яка інша діяльність у формі гри.. Ці «гачки» є важливим мотивуючим фактором, і буде дуже добре, якщо використовувати уяву щодо створення стимулів для слухачів та курсантів;

- веб-квест повинен містити матеріали, відповідні рівню знань та здібностям тих, хто навчається. Інформаційне багатство мережі надає чудовий спосіб забезпечити ресурсами і можливістю повноцінної участі в командній роботі з різними рівнями знань та здібностей;

- виконання завдання веб-квеста має передбачати спільну діяльність. Оцінка вкладу члена команди у спільну справу з боку кожного її учасника також є гарним мотивуючим фактором;

- в якості матеріалів повинні використовуватись різноманітні формати мультимедіа-джерел, таких, як фотографії, карти, анімацію, відео та звук. Не секрет, що зорова пам'ять сприяє кращому засвоєнню інформації, тому використання візуальних ресурсів мережі - ще один спосіб утримувати інтерес тих, хто навчається;

- веб-квест має бути простим у використанні. Навігація за розділами веб-квесту повинна бути інтуїтивно зрозумілою, слухачам та курсантам повинні мати можливість легко переміщатися з одного місця в інше. Це одна з причин

привабливості веб-квестів, створених у вигляді веб-сторінок.

- веб-квест необхідно розроблювати з урахуванням його інтеграції з іншими видами навчальних матеріалів за темою, що вивчається.

Незаперечна перевага «всесвітньої павутини» полягає у тому, що вона представляє собою невичерпне джерело інформації з будь-якого питання. Однак, відомо, що пошук інформації в Інтернеті вимагає значних витрат часу та емоцій. Іноді він нагадує пошук голки у копиці. Через те працювати над проектами, ставити завдання і відсилати тих, хто навчається за потрібною інформацією до Інтернету зовсім не так просто, як здається на перший погляд. Створення веб-квесту - це складна і кропітка робота. Але це нова сучасна педагогічна Інтернет-технологія, яка ще тільки починає впроваджуватися у навчальний процес. Використовуючи модель навчання веб-квесту, викладач організовує самостійну роботу слухачів та курсантів більш ефективно і сучасно. Впровадження інтернет-технологій спричинює зміни не тільки у навчальній діяльності слухачів та курсантів, але і в способах подачі матеріалу з боку викладача.

Висновок. Головною особливістю веб-квесту в освіті майбутніх військових фахівців у галузі військового перекладу є те, що він сприяє підвищенню рівня володіння професійної мови, навичок самостійного виконання завдання, пошуку, обробки та аналізу інформації, а потім створення нових інформаційних повідомлень, а також підвищенню рівня знань культурних особливостей країни досліджуваної мови.

У статті показано перспективність застосування інформаційно-конструктивістського підходу, який спрямований на побудову за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій інформаційного простору мовної підготовки з використанням проєктивних, активних і конструктивних методів навчання. Іншомовна комунікативна компетентність розглядається як здатність особистості орієнтуватися в іншомовних інформаційних потоках, володіти інформаційними технологіями іншомовної взаємодії.

Доведено, дидактичні можливості технології веб-квестів полягають у створенні привабливого та інтенсивного навчального інформаційно-комунікативного простору іншомовної діяльності курсантів або ж слухачів. Таким чином, за допомогою веб-квест-технології вирішується одне з

Питання педагогіки

найсерйозніших питань - забезпечення безперервних інтенсивних навчальних комунікацій курсантів або ж слухачів в іншомовному середовищі за межами аудиторних занять.

Поради щодо використання пошукових систем: :

1. www.edweb.sdsu.edu/webquest/serchin/g/sevensteps.html - опис пошукових систем для викладачів і курсантів;

2. <http://edweb.sdsu.edu/webquest/serchin/g/sevensteps.html> - інструкція з ефективного використання пошукових систем, написана зрозумілою мовою. (Філл БРЕББС, переклад Ольги КОРЧАЖКІНОЙ)

3. Концепція технології web-квестів: www.ozline.com/webquest/intro.html

Сайти web-квестів:

1. <http://edweb.sdsu.edu/webquest/> - сторінка державного університету Сан-Дієго, один з кращих сайтів для початку знайомства з технологією web-квестів;

2. [www.learning.worcestershire.gov.uk / WebQuests / inex.htm](http://www.learning.worcestershire.gov.uk/WebQuests/inex.htm) - британський сайт web-квестів;

3. [www.ozline.com / learning](http://www.ozline.com/learning) - австралійський погляд на web-квести;

Створення web-квестів: шаблони та інструкції:

4. <http://edweb.sdsu.edu/webquest/templates/lesson-template1.htm> - покрокові інструкції, зведені в шаблон, який полегшує створення власного web-квеста;

5. Веб-квести, створені різними викладачами, розміщуються на порталі веб-квестів університету Сан Дієго (Каліфорнія, США), <http://webquest.org> і на порталі Кращі WebQuests <http://www.bestwebquests.com>.

Література

1. Биховський Я.С. Освітні веб-квести // Матеріали міжнародної конференції «Інформаційні технології в освіті. ІТО-99. - <http://ito.bitpro.ru/1999>

2. Бовтенко М.А. Комп'ютерна лінгводидактика: навч. Посібник. М.: Флінта :: Наука, 2005. 215с.

3. Волкова, О. В. Використання технології веб-квестів на заняттях з іноземної мови [Текст] / І. Ф. Ісаєв, О. В. Волкова // Вісник Белгородського університету споживчої кооперації. - 2006. - № 4/19. - С. 264-268.

4. Захарова И.Г. «Информационные технологии в образовании»

5. Интернет-курс «Multimedia Föhrenschein D» (Basiskurs, Aufbaukurs, Гете-інститут, м. Москва), програма «Лінгвістика і міжкультурна комунікація» (МЛІУ, м. Москва)

6. Леонтович О. А. Формирование межкультурной личности как интегративный фактор. // 1999 г. С. 99-105

7. Миколаєва Н.В. Освітні квест-проекти як метод і засіб розвитку навичок інформаційної діяльності курсантів // Питання Інтернет-освіти. - 2002, № 7. - 37

8. Муратова,Т.И. «Web-Quest» - один из способов использования Интернета для внедрения ролевых игр в обучении. г. Алатырь 2011г.

9. Ніколаєва С.Ю. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції. Київ.2011

10. Пассов Е.И. Коммуникативное иноязычное образование: готовимся к диалогу культур: Пособие для учителей. - Минск: Лексис, 2003. - 182 с.

11. Сысов П.В., Евстигнеев М.Н. Создание авторских учебных Интернет-ресурсов по иностранному языку. // Интернет-журнал "Эйдос". - 2008. - 16 мая. - <http://www.eidos.ru/journal/2008/0516-4.htm>

12. Хлизов, Н.Ю. Мультимедіа та їх можливості в організації процесу навчання студентів англійської мови. // Педагогічна теорія, експеримент, практика. Іркутськ: Вид-во Іркут. ІПКРО. 2008.

13. Е.В. Якушина —«Электронно-образовательные ресурсы: актуальные вопросы и ответы»

14. Bauer-Ramazani., Chr. Webquests Resource Page. 1998-2005. <http://webquest.sdsu.edu/materials.htm>

15. Dodge B, Some thoughts about WebQuests http://vio.fio.ru/vio_07

Zhydenko T. F., senior teacher

Zhydenko A. I., cadet

FEATURE OF USING OF WEB-QUEST IN LANGUAGE EDUCATION IN THE MILITARY INSTITUTES

The problems existing in the process of training of future specialist to intercultural communication, lead to the search of new forms and methods to educate foreign languages, such as the usage of informational Internet resources that promote the searching and researching skills, the forming of a high informational and professional culture of future specialist. Nowadays the foreign language training by computer technologies became an integral part in language training of the future experts. As the result the professors apply to the methodology oriented towards the computer technologies and the Internet work. One of the effective informational technologies is the technology of web-quests

Keywords: technologies, teaching English, web-quest.